

מה שיגורתי - בא, צהלת יהודי פולין לבשורה המדינה היהודית בוקעת העתונות האנגלית. אפילו המברקים מהארץ מודיעים על נסית הרוב בקרב היהודים לקבל את ההצעה. אינפורמציה זו לא חסייע למלחמתנו על תיקון הגבולות. אבל קשה להסחיר את המרצע בשק. מאידך - מודיעה העתונות גם נסית רוב הערבים לקבלת התכנית - ואפילו כשהיא מודיעה על התנגדות המוטתי, היא מציינת שהסיבה היא רק שנאה לעבדאלה.

12.7.37

ברשימתי על הדו"ח מיד לאחר קריאה ראשונה (מיום 10.7.37) התעלמתי מנקודה מרכזית שהשיבוה עולה על כל שאר החיובים ושקולה כנגד כל החסרונות והמגרעות שכרפורט, ואם לא תשאר מלה אסא מתה, היא עלולה לתח לנו דבר שלא היו לנוף פעם, גם כשהיינו עומדים ברשות עצמנו, גם בימי הבית הראשון וגם בימי הבית השני: סרנסמר הכפוי של הערבים מהעמקים המוצעים למדינה היהודית.

התעלמתי מנקודה יסודית זו מחוך דעה עדומה שדבר זה לא יתכן, ואין זה אלא דברים בעלמא. אולט כשאני מעיין יותר ויותר במטקנות הועדה והחשיבות הענקית של הצעה זו מהכרת - אני בא לידי מסקנה שהמכשול הראשון בהגשמת הצעה זו היא - חוסר-הערכתנו והיותנו שבוים לדעות והרגלי מחשבה שצמחו בחוכנו במסיבות אחרות.

עם פינוי הישוב הערבי מהעמקים אנו מקבלים בפעם הראשונה בחולדותינו מדינה יהודית מסש - גוף חקלאי בן מיליון איש ויותר, רצוף, צפוף, משורה באדמתו שכולה שלו. אנו מקבלים אפשרות של החישובות לאומית ענקית, על פני שטח גדול שנמצא כולו בידי המדינה וההחישובות נעשית בתכנית מחושבת ובקנה-מידה ממלכתי כאשר לא היה אף פעם בחולדותינו. כבמסה-קסט מוסרים כל הקשיים והפגמים שהתחבטנו בהם עד עכשיו בהחישובותנו: שאלת עבודה עברית, הגנה, משק תכניתי, ניצול רציונלי ומחושב ותכניתי של טגולות הקרקע והמים. ניתנת אפשרות שלא חלמנו עליה ולא יכלנו להעזז לחלוט עליה בדמיוננו הנועז ביותר. זה דבר מה יותר ממדינה, משלסון, מסוברניות - זוהי ההאחדות לאומית במולדת חפשיה מכל אזיקים ועכובים חישוניים היוצרת כוח ואיתנות והשחרשות

העולות לעין ערוך על כל שלטון מוליטי וממלכתי בלבד. אפקים לא משוערים נפתחים לפנינו - ואמנם אמצעים כספיים ענקיים וכוחות מדע וארגון ועבודה ומאמצי יצירה וחיכון ידרשו מאתנו, שברגע הזה אולי קשה לראות מהיכן נקחם. אבל עוד גנוזים בעם היהודי מכמנים ומסמנים שרק שמץ מהם ראינו עד כה - ובהנחת ההזדמנות והאפשרות הריאלית יתגלו ויזנקו מתוך השכבות העממיות שטרם נגעה בהן יד. גוש רצוף של שני מיליון דונם וחצי, אדמת עמק מושקה ברובה, בידי שלטון ממלכתי יהודי - אפשרות ההיכנות חדשה של חמשים או מאה אלף משפחות (אם יחידת המחיה תהיה 50 או 25 דונם) כשיש לנו מדינה יהודית בארץ ועם יהודי של ששה עשר מיליונים בעולם, מאות אלפים חלוצים, קרנות לאומיות, מלווה ממלכתי והון יהודי פרטי - אין דבר אשר יבצר מצורך זה של כוחות, אפשריות, צרכים ומאווים.

ועלינו קודם כל להשתחרר מרפיון המחשבה והרצון והדעה הקדומה - שהטרנספור הזה לא יתכן.

אני רואה כמקודם את כל הקושי הנורא לעקור בכוח זר כמאה אלף ערבים מכפריהם שחיו בהם מאות שנים - התעוזה לעשות זאת אנגליה?

וודאי לא תעשה זאת - אם אנחנו לא נרצה בזאת, ואם אנו לא נרחוף אותה לכך בכל כוח הלחץ שלנו וכוח האמונה שלנו. גם במקסימום של לחץ - יתכן שהיא תרעה. אבל אם בגלל רפיוננו ועזיבתנו ורשלנותנו לא יעשה הדבר אנו מפסידים בידינו שנס שלא היה לנו מעולם, ושמי יודע אם אף פעם יחזור. ובסתרם שאנו שואלים את עצמנו: התעשה זאת אנגליה - עלינו לעקור מתוך לבנו אנו, ולעקור מן השורש, את ההנחה שהדבר לא יתכן.

יתכן ויתכן - ודבר גדול מזה נעשה בימינו ולעינינו.

ולא אנו הצענו זאת - הועדה הטלכוחית שממשלת אנגליה סמכה עליה ידיה, ואשר מסקנותיה נחקלו בהחלטות כזו בכל רחבי אנגליה, ואף קול אחד לא הורם נגד ההצעה - שהיא שהטילה דבר זה על הממשלה האנגלית - ועלינו להאחז במסקנה זו כמו שנאחזנו בהצהרת בלפור, יותר מזו - כמו שנאחזנו בציונות גופה עלינו לעמוד על מסקנה זו, ככל מלוא

כוחנו ורצוננו ואמונתנו - כי מכל מסקנות הועדה זוהי האחת שיש בה פיצוי-מה לקריעת
שאר חלקי הארץ, ויש בה גם הגיון ממלכתי רב מבחינה ערבית, כי עבר הירדן זקוק
להתישבות ולרבוי אוכלוסין ולפיתוח ולכסף, והממשלה האנגלית - העשירה בממשלות -
נתבעת על ידי ועדה מלכותית שלה להספיק הכסף הדרוש לכך, ובביצוע ההעברה הזאת צפונה
ברכה גדולה למדינה הערבית - ולנו היא שאלת חיים, קיום, מגן חרות, רבוי, חופש
ועצמאות.

הדו"ח זה של הועדה מעמיד גם היהודים וגם הערבים וגם האנגלים לפני שנויים רבולוציוניים
מעטים נועזים וקביעות בלתי שכיחות החורגות ממסגרת הרגילות והמקובל. ומה שלא יתכן
בשעות כחוקן - יתכן בשעות רבולוציוניות; ואם בשעה זו מחסיצים הזדמנות ולא מעיזים
לעשות הניתן להעשות אך ורק ברגעים גדולים אלה - מפסידים עולם מלא.

מאחורי הדו"ח הזה עומדת - אולי בפעם הראשונה - כל דעת הקהל האנגלית. הדו"ח הזה
נכתב לא על ידי הוזים וחולמים, ולא מחוך אי-ידיעת מצב הדברים. אם אנו אוהבים או
לא אוהבים כל מה שיש בדו"ח זה עלינו להכיר שכאן יש מחשבה נועזת ויגיעה רבה להגיע
לידי פתרון גדול, רדיקלי, רלולוציוני (כך קוראת כל העתונות את פתרון הועדה: פתרון
רולוציוני, ואין האנגלים רגילים יותר מדי בשמוש הטרמין הזה).

ולא מחוך חמימות ואמונה נאיבית בישרם הרב וברצונם הטוב של האנגלים אלא מחוך ראית
האופן הגדול שפתחה לנו הועדה המלכותית במסקנתה זו - כמו במסקנה של מדינה יהודית
סוברנית - עלינו לזיין את כל רצוננו ועקשנותנו והעזתנו המחשבתית והמעשית למען מנוע
מהממשלה את ההתכחשות למסקנה זו, שהיא אחד משני היסודות הראשונים שעליהם נבנה כל
הפתרון הגדול והממלכתי של הועדה. ואם כי אין ברצוננו כשלעצמו לבצע את התכנית הגדולה
הזאת - המעשה הנועז הזה עלול להעשות רק ע"י הממשלה האנגלית, ופחות מבזמן אחר יש
אנו אליה אמון, ביחוד לאחר החזיקות השפלה והאידיוטיות בהחלטתה על שמונת אלפים העולים -
אבל רפיוננו ובסלנותנו עלולים לתת יד לבגידה האנגלית. כל מקפוק שלנו בהכרח הסרנסטר
הזה, כל ספק שלנו באפשרות הגשמתו, כל היסוס שלנו בצדקתו - עלולים להפסיד שנים היסטוריות
שאינו חוזר.

סעיף הסרנספר בעיני חשוב מכל הדרישות שלנו על תוספת שטח. זוהי תוספת השטח הגדולה והחשובה והחיונית ביותר. התגייסות מלוא רצוננו ויכלתנו סביב חביעה זו אינה צריכה לרפות במה שהוא את חביעותינו האחרות – אבל עלינו לראות את הבדלי החשיבות וההיפוך שבדרישותנו השונות. עלינו להכיר בחכמה החשובה ביותר של כל מלאכה היסטורית: את חכמת המוקדם והמאוחר. ישנם כמה דברים שנלחם עליהם עכשיו – ושנוכל להשיגם גם אם הפעם לא יעלה בידינו לכבשם. למשל הנגב. את פנוי שטחי העמק נשיג עכשיו – או אולי לא נשיג אף פעם. אם לא יעלה בידינו להוציא עכשיו, כשועדה מלכותית בריטית מציעה זאת לאנגליה – את הערבים מתוכנו ולהעבירם לשטח הערבי – לא יעלה בידינו כל כך בנקל (אם יעלה בכלל) לעשות הדבר הזה לאחר שתוקם המדינה, וזכויות המיעוטים יבוטלו, וכל העולם העוין אותנו יביט בשבע עינים על החנהגותנו אנו עם מיעוטינו.

עכשיו צריך הדבר הזה לעשות – והצעדה הראשון – ואולי המכריע – היא הכשרת עצמנו לביצועו.

סעדי הצהרים עם עורך דיילי סלגרף – אנגלי גבוה, לכל הפחות פי-שנים ממני, ושמו ווטסון. היו גם לוריה וסימון – עוזר הד.ס. שביקר לפני שנים אחדות בארץ וחזר מלא רוגז ועלבון על יחס הזלזול אליו מצד אנשי הסוכנות. שוחחנו כמובן על הדו"ח, על הערבים והיהודים, על הממשלה ועוד. שיחה זו עם ווטסון הזכירה לי מעשיה של נמיר על רומבלי. במשרד החוץ הצרפתי יש "דוסייה" על כל דיפלומט של שאר המדינות. בדוסייה של רומבולד רשום: למרות חיצוניותו הספשית – א הוא אידיוט...

בכל אופן יצאתי ממסיבה זו בריווח: ווטסון שילם בעד הסעודה. –

– המאמר הראשי שהומיע הבוקר שוב בדיילי סלגרף על א"י – היה בכל זאת, לא רע:

המערכת מתרה כנגד דימויים בהגשמה – ודורשת הנגב ליהודים.

– אחרי הצהרים שיחה ארוכה עם נובוסיסקי על ים המלח והנגב.